

פרשת כי-תשא

קטעים בפרשה ששובצו בתפילה

פרשה זו מרובה בנושאים אשר חלקם שובצו עיני חכמי ישראל בסדר התפילות לכן נמצא לנכון להעיר מספר הערות בנוגע לקריאת קטעים אלו.

פטום הקטורת:

- "ועשית אתה קטרת" (ל, לה) - יפסיק מעט. "רקזו מעשה רוקזו" - בפתח גנובה "רוקח" כאילו כתוב רוקח.
- "קדש קדשים תהיה לכם" (ל, לו) - הקוף בקמץ רחב ובהעמדה מעט, ואין לאמר קדשים בחטף-קמץ או קדשים בחולם.

ושמרו בני-ישראל (תפילה לשבת):

- "ושמרו בני-ישראל את-השבת" (לא, טז) - הבית דגושה שהוא שם תואר ליום השביעי אבל "וביום השביעי שבת וינפשי" (פסוק יז) - הבית רפה, שהוא פועל מהבניין הקל.

ויחל משה (בקריאת התורה בתענית ציבור):

- "ויחל משה" (לב, יא) - היוד בשוא נח ויש להקפיד לבטא את האות חית כראוי ולא כמו האות כף שאז ישמע "ויכל" לשון כליה ח"ו.
- "למה זה" - "למה" מלרע והמם רפה אבל "למה יאמרו מצרים לאמר" (פסוק יב) מלעיל והמם דגושה.
- "וינזום זה" (לב, יד) - "וינחם" מלעיל.
- "ויהיה נכון לבקר" (לד, ב) - ההא בשוא נח, ואפילו מעמיד אין בו.
- "ועלית בבקר" - הבית הראשונה רפה והשניה דגושה בדגש כבד. וכן "וישכם משה בבקר" (לד, ד).
- "ילך-נא ה' בקרבנו" (לד, ט) - יש מעמיד ביוד.

י"ג מידות:

- "וירד ה' בענן" (לה, ה) - יש לעמוד מעט באות בית שאם לא כן ישמע כשוא ולא יובן שמובלעת בה הא הידיעה. מ"מ לא

יארך בה יותר מדי שלא ישמע כתנועה גדולה ממש. ובתפילה מקדימים "כמו שהודעת לעניו מקדם" וגם שם צריך לעמוד מעט בלמד.

• כשאומר "ויקרא בשם ה'" צריך להפסיק מעט בין "בשם" ל"ה" כי הוא בטרחה ורוב ההמון טועים בזה. ע"כ לשון האבודרהם. ופירושו שה' הוא הקורא למשה בשם (כמו "אבנים שיזקו מים" (איוב יד, יט) שפירושו שהמים שחקו האבנים⁵⁰) ואינו דומה ל"ויקרא, בשם ה'" בפרשת לך-לך (בראשית יב, ח) ששם הטעם המפסיק טרחה במילת "ויקרא" ופירושו שאברהם קרא בשם ה' מ"מ אם עשה הטעם הטרחה במילת "ויקרא" ולא חזר יש לומר שיצא בדיעבד שיש לסמוך על רש"י שגם כאן מפרש שמשה קרא בשם ה'.⁵¹

• "ויעבר ה' על-פניו ויקרא ה' ה'" (לד, ו) - יש להפסיק בין שני שמות ה' כדי שלא ישמע כמי שמודה ח"ו בשתי רשויות ומי שלא מטעים את הפסק עונשו גדול כנזכר בחסד לאלפים ומאותו הטעם לא יאמר "אמן אמן" שתי פעמים ללא הפסקה (נמצא בברכת הלבנה) וכן האומר שמע שמע משתקים אותו. כמו כן יש להפסיק מעט לאחר שם ה' השני שהוא בזקף קטן, ולא לחברו עם "אל רזום וזנון".

• "ויוטאה" - הטית דגושה. ובקריאת התורה צריך להפסיק שהרי יש בו טעם טרחה ואח"כ להמשיך ולאמר "ונקה לא ינקה וכו'", ויש לבטא ונקה בקוף ולא בכף.

⁵⁰ הדוגמא רק להמחשה ואינה דומה לנידון ששם אין טעמים מפסיקים ביניהם ומפרשים כאילו כתוב אבנים אשר שחקו מים.

⁵¹ אח"כ ראיתי שכן כתב הגר"ע יוסף שליטי"א בקול סיני עמוד 155 הערה 18 אבל הנאמ"ן חלק עליו בזה - ראה בהקדמתו לחומש איש מצליח בעניין התרגום.

הערות נוספות בפרשה:

רק העמדה כמו מעמיד ואין שם עיקר הטעם.⁵³

- "על-בשר אדם לא יִסֶּף" (ל,לב) - היוד בחיריק מלא ואין להדגיש את הסמך. ועיין רש"י, ראבי"ע ורד"ק בשורשים שורש יסך⁵⁴.
- "רֵאָה קִרְאֹתַי בְּשֵׁם" (לא,ב) - הבית רפה. ויש להפסיק כאן מחמת האתנח ואח"כ להמשיך "בצלאל בן-אורי בן-זוור למטה יהודה", ולא כאותם השמים את האתנח בתיבת "בצלאל".
- "לֹוֹשֵׁב" (לא,ד) - החית בשוא לבדו, אבל "מוֹזְשֵׁבֹת" שלאחריו, החית בחטף-פתח.
- "את אהליאב" (לא,ו) - יש להיזהר לבטא את האלף ואת ההא כדבעי ולא להחליף ביניהם. וכן בכל מקום בו מבטאים אלף והא אחריו כמו "אהרן".
- "ואת-השלוזן ואת-כליו" (לא,ח) - ללא "כל" אבל בהמשך הפסוק "ואת-המנרה ואת-כל-כליה".
- "כי אני ה' מְקַדְשֵׁכֶם" (לא,יג) - הדלת בחיריק לא בסגול.
- "יעֲשֶׂה מִלֶּאכָה" (לא,טו) - היוד בצירי, ועיין באור-החיים טעם למה אמר "יעשה" ולא אמר "תעשה".

- "ועשית כִּיֹּר נִזְוֶשֶׁת וּכְנֹ נִזְוֶשֶׁת לְרִזְוֶשָׁה" (ל,יח) - ההא בלא מפיק. וכתב רש"י ז"ל "לרחלה" - מוסב על הכיור. לכן יש להפסיק רק מעט בתביר של "כיור נחשת". כי אם נפסיק בו הפסקה גדולה אז "וכנו נחשת לְרִחְצָה" יהיה דיבור בפני עצמו ואז ישמע שהכן של הכיור הוא יהיה לרחצה והרי הכן אינו מְקַדֵּשׁ.
- "אל-המוזבון" (ל,כ) - הפתח בחית נקרא פתח גנובה ויש לקרוא את המילה כאילו כתוב "מְזַבְּנִי" והטעם בבית. מביא המנחת-שי שהוא בפשט אחד אבל בכל הספרים שלנו הוא בתרי-פשטין והטעם כי בכל מקום מילת "מוזבנ" היא מלעיל שהטעם בבית, ואם יהיה בפשטא אז יהיה מלרע דהיינו שיהיה הטעם באות יוד השייכת לפתח הגנובה ודבר זה לא מצאנו בשום מקום.
- "מְרִדְרוֹר" (ל,כג) - המס בקמץ לבדו וכן ב"וּקְנִיֹן-בְּשֵׁם" והם חטופים מפני שבאים לפני מקף. לכן יש לקרותם כמו חולם קצר (כמו מור, קנמוף). "וּקְנִיֹן-בְּשֵׁם" - הנון דגושה והבית בסגול.
- "רִקְוֹז בִּרְקֹזֹת" (ל,כה) - המס בחיריק לא בצירי. ישנם עדות השומרים על הגיה המיוחדת לחיריק-חסר ולסגול שהם תנועות קטנות כשאינם מוטעמות להבדיל מחיריק-מלא וצירי שהם תנועות גדולות, וצריך שמיעה ממומחה.⁵²
- "קִדְשֵׁי קִדְשִׁים" (ל,כט-לו) הקמץ שבקוף הוא קמץ רחב ולא קמץ-חטוף.
- "לְדַרְתֵּיכֶם" (ל,לא) - רש"י בהושע יא,ו על מילת "בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם" מונה מילה זאת עם אחרות הבאות בשני טעמים, בטרחא וסוף-פסוק לפי שהוא דבור בפני עצמו, והוא הטעם הידוע בשם מאיילה. טעם נדיר זה נמנה במסורת בחמשה מקומות בתנ"ך יחד עם הסימן סוף-פסוק, ו"לְדַרְתֵּיכֶם" איננו אחד מהם. ואכן בספרים שלנו הוא במעמיד וסוף-פסוק. מ"מ קריאתם שווה שסימן הטרחא שהוא חלק מהמאיילה עושה

⁵³ עיין במאמר על פרשת אמור בנושא.
⁵⁴ יוצא מדבריהם שהוא מבניין הפעל.

⁵² קצת דומה להבדל בין bird ל-beard בשפה האנגלית.

